

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Naturvårdsfunktionen

Lars-Göran Olsén

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2006-01-27

Diarienummer:

511-0837-2005

Bevarandeplan för Natura 2000 - område

SE0410175 Gö bokskog

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 19,8 ha *Områdestyp:* pSCI

Naturgeografisk region: Boreal Kontinental

Markägareförhållanden: Privat

Natura 2000-områden avsätts till skydd för utvalda och listade naturtyper och arter inom hela EU. Bevarandeplanen är ett dokument som beskriver syftet med utpekandet av varje enskilt Natura 2000-område och anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. Observera att det i området även kan förekomma andra värdefulla naturvärden som inte omfattas av Natura 2000 och detta dokument.

Bevarandesyfte och bevarandemål formuleras med utgångspunkt från vilka lokala förutsättningar som krävs för att listade arter och naturtyper skall ha "gynnsam bevarandestatus". För en listad art kan det innebära att tillräckligt många individer finns inom området, att reproduktion sker, och att artens livsmiljö är tillräckligt stor. För naturtyper kan det handla om att området är tillräckligt stort, att viktiga strukturer och funktioner finns, att de arter som är typiska för området är livskraftiga. En typisk art för en naturtyp är mindre allmän, lätt att hitta och känna igen och den indikerar gynnsam bevarandestatus för naturtypen.

Ingrepp "som på ett betydande sätt kan påverka miljön" i ett Natura 2000-område kräver tillstånd från länsstyrelsen (7 kap 27-29 §§ miljöbalken). Bevarandeplanen ska underlätta bedömningen av om tillstånd krävs och kan beviljas. Bevarandeplanen fastställs av länsstyrelsen och kan revideras när ny kunskap tillkommer eller om omständigheterna i eller utanför området ändras.

Nedanstående naturtyper och arter enligt EU:s habitat- och fågeldirektiv ingår i området (* anger att arten/naturtypen är prioriterad i vissa sammanhang). I kolumnen "beslutad areal" anges vad som är av regeringen beslutat. I kolumnen "konstaterad areal" framgår vad länsstyrelsen efter fältbesök eller på annat sätt anser är korrekt areal. Information om ändrad areal eller ny kunskap om arter/naturtyper inom området meddelas till Naturvårdsverket. Regeringen tar sedan beslut om eventuella ändringar.

Naturtyper

9080	*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ
9130	Bokskog av örtrik typ
9160	Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ

*Beslutad Konstaterad
areal(ha) areal(ha)*

2,3

10

2

Arter

Klokrypare	1936	Anthrenochernes stellae	Hålträdklokrypare
Skalbaggar	1084	Osmoderma eremita	*Läderbagge

Beslutad

Bevarandesyfte

Syftet med utpekandet av Gö bokskog till nätverket Natura 2000 är att i den biogeografiska regionen bidra till att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för naturtyperna Lövsumpskogar av fennoskandisk typ* (9080), Bokskog av örtrik typ (9130) och Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma typ (9160). I dessa naturtyper skyddas Hålträdklokrypare (1936) och Läderbagge (1084).

Beskrivning av området

Gö bokskog är en äldre, olikåldrig boknatskog på näringsrik mark. Området begränsas i öster Bredasund som är en vik i Östersjön. Efter fallna gamla bokar finns s.k. ljusbrunnar i skogen vilket skapar solbelysta miljöer ända ner till marken. Detta ger förutsättning för bokföryngring. Död ved finns i stora mängder och av olika kvalitéer som grova lågor, högstubbar och torrakor av bok. Tickor är vanligt förekommande på bokar i området. På lågt liggande mark med påverkan av högvatten i Östersjön finns en alsumpskog i vars strandnära delar det växer bladvass. På norra sidan av bokskogen börjar en låg höjdrygg på blockig mark där det växer en äldre eknatskog. Eknatskog finns också i södra delen av området.

I Gö Bokskog är det naturskogsqualitéerna som är det viktiga och substrat bildas på naturlig väg medan i det närliggande Gömarken finns stora områden med betad skog där åtgärder kommer att göras för hagmarksträden ska leva längre, skapa nya mulmträd och skapa förutsättning för att nya vidkroniga träd ska utvecklas.

Inom området kan finnas befintlig anläggning/utrustning för militär kraftledning och/eller telekommunikation. Förutsatt att ingen skada sker på de naturtyper och arter som skall skyddas inom Natura 2000-området så kan skötsel och underhåll av dessa anläggningar ske även fortsättningsvis.

Hotbild. Vad kan påverka negativt?

- Skogbruk såsom plantering av gran och andra för området främmande trädslag, gallringar och avverkningar. Körning med skogsmaskiner kan skada marken så att läckage av näringsämnen kan ske och som påverkar avrinningen i området.
- Konkurrens från gran eller från andra främmande trädslag.
- De rödlistade och/eller skyddsvärda arterna i området kan ha delar av sin population utanför området i äldre skogar som inte har något skydd för naturvärdena. Detta kan innebära att åtgärder utanför Natura 2000-området kan minska populationsstorlekar och arealen lämpliga biotoper för dessa arter och därmed minska förutsättningarna för dessa arters långsiktiga överlevnad. Detta hot planeras att undanröjas med en större reservatsbildning där alla skyddsvärda områden och mellanliggande områden ingår, vilket minskar fragmenteringen av livsmiljöer och naturtyper. I det planerade reservatet kommer att finnas en stor variation i skötsel av gammelskogarna och mellanliggande områden utvecklas för att kunna bevara en rik flora och fauna.
- Utsläpp från land eller till havs som kan försämra vattenkvaliteten.

Bevarandeåtgärder

Områdesskydd

- Bildandet av ett större naturreservat planeras under 2005-2006 där även Gömarken kommer att ingå.
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden till exempel uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller till exempel för byggnader som behövs för de areella näringarna eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.
- Skydd för landskapsbilden gäller enligt naturvårdslagen § 19.
- Läderbaggen är fridlyst. (1 a § Artskyddsförordningen (1998:179) samt NFS 1999:12). Artskyddsförordningen (1998:179) förbjuder import, export och förvaring av levande exemplar samt försäljning av levande och döda exemplar av läderbagge. (Vissa

undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

Behov av skötselåtgärd

Inga åtgärder är nödvändiga för närvarande.

Uppföljning av naturtyper och arter

Metod och tidplan för uppföljning av naturtyper och annexarter enligt habitatdirektivet formuleras efter ytterligare riktlinjer från Naturvårdsverket och efter avslutad nationell Basinventering av Natura 2000 och skyddade områden.

Litteratur/Referenser

- Blekinge flora. Mykologveckan 2003 i Blekinge. Rapport från Blekinge flora.
- Isaksson, S. 1989. Ödegårdar på Göhalvön. Uppsats i kulturgeografi. Kulturgeografiska institutionen Stockholms universitet.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Göholm, Naturvärden och markhistoria. Länsstyrelsen i Blekinge Län. 1990.
- Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventeringar på Göholm 1997-2004. Objekt nummer 030543041.

Bilagor

Bilaga 1: Karta med Natura 2000-områdets gräns.

Ingående naturtyper

För generella beskrivningar av naturtypens förutsättningar, se "Art- och naturtypsvisa vägledning för Natura 2000" på Naturvårdsverkets hemsida. (www.naturvardsverket.se)

9080 *Lövsumpskogar av fennoskandisk typ

Bevarandemål:

- Arealen Lövsumpskogar av fennoskandisk typ ska vara minst 2,3 hektar.
- Trädskiktets (träd och buskars) krontäckningsgrad ska utgöra 50-100 %. Klibbal och ask utgör minst 50% av grundytan.
- Gran ska inte finnas i området.
- Minst 5 m³ död ved i olika former och nedbrytningsstadier ska finnas, utöver det skall död ved bildas på naturlig väg för att tillgodose en god variation i kvalite på den döda veden. På grund av självgallring pågår i området är det inte nödvändigt att skapa död ved i sumpskogen.
- Förekomsten av typiska arter (lavar och mossor) för naturtypen är idag dåligt känd. Möjligen inventeras typiska arter i kommande Basinventering för Natura 2000 och skyddade områden och därefter formuleras mål för dessa.

Beskrivning: Lövsumpskogen i Gö bokskog är en strandnära alskog som till stor del är nyckelbiotopklassad.

Generellt gäller för naturtypen

Det är lövsumpskogar, ofta med inslag av gran, på i huvudsakligen översilad eller genomsilad mark. I södra och mellersta delarna av landet dominerar klibbal och ibland ask. Träden står vanligtvis på socklar. Karaktärsarter: skogsrör, missne, besksöta, strandklo, trindstarr, rankstarr, svärdsilja, topplösa, fackelblomster, kärrbräken, kärrskedmossa, spärrvitmossa, knoppvitmossa och fransvitmossa.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Kontinuitet av lövträd av varierande ålder inklusive gamla träd, samt träd av olika trädslag, främst klibbal, men även ask, asp och glasbjörk kan förekomma.
- Förekomst av substrat är av största vikt i denna naturtyp för främst mossor, men även epifytiska lavar och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat:
- Död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.
- Gamla träd av olika trädslag.
- Förekomst av trädsocklar
- Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Översilad eller genomsilad mark, (men även topogena typer förekommer).
- Opåverkad hydrologi.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. Den gynnsamma bevarandestatusen är avhängig de ekologiska krav som arterna har, så att de kan finnas kvar.

Bevarandestatus: Bedömning av bevarandestatus sker i samband med basinventeringen av Natura 2000 och skyddade områden.

9130 Bokskog av örtrik typ

Bevarandemål:

- Arealen bokskog av örtrik typ ska vara minst 10 hektar.
- Trädsiktets (träd och buskars) krontäckningsgrad ska utgöra 30-100 %. Bok utgör minst 50% av grundytan.
- Ålderstrukturen är varierad.
- Gran ska inte finnas i området.
- Minst 5 m³ död ved i olika former och nedbrytningsstadier ska finnas, utöver det skall död ved bildas på naturlig väg för att tillgodose en god variation i kvalite på den döda veden.
- De typiska arterna bokvårtlav, bokkantlav, liten ädellav, blåsippa, desmeknopp och buskstjärnblomma förekommer enstaka-sparsamt (frekvens enligt Handbok för nyckelbiotopsinventering).

Beskrivning: Bokskogen i Gö är en äldre, olikåldrig boknatskog på näringsrik mark. Området begränsas i öster Bredasund som är en vik av Östersjön. Efter fallna gamla bokar finns ljusbrunnar i skogen vilket skapar solbelysta miljöer ända ner till marken. Detta ger förutsättning för bokföryngring. Död ved finns i stora mängder och av olika kvaliteer som grova lågor, högstubbar och torrakor av bok. Tickor är vanligt förekommande på bok.

Generellt gäller för naturtypen

Bokskogar på neutrala, mullrika jordar, ofta brunjordar, med rik örtvegetation. Inslag av andra lövträd, t.ex. alm och ask, kan förekomma. I fältsiktet dominerar vårbloommande arter. Karaktärsarter: vitsippa, harsyra, lundslok, skogsbingel, myskmadra, tandrot och bredbladiga lundgräs.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

- Kontinuitet av bok och andra lövträd av en varierande ålder, inklusive gamla träd. Objekt av denna naturtyp har ofta höga naturvärden kopplade till naturskogsartade förhållanden. Det örtrika fältsiktet kräver viss slutenhet och trädkontinuitet.
- Förekomst av substrat och strukturer är viktigt i denna naturtyp för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat:
 - Död ved; grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.
 - Gamla och grova träd.
- Naturtypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Frånvaro av produktionsinriktat skogsbruk.
- Opåverkad hydrologi.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. Den gynnsamma bevarandestatusen är avhängig de ekologiska krav som arterna har så att de kan finnas kvar och öka i antal.

Bevarandestatus: Bevarandestatus i bokskogen är mycket god.

9160 Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ

- Bevarandemål:**
- Arealen Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ ska vara minst 2 hektar.
 - Trädsiktets (träd och buskars) krontäckningsgrad ska utgöra 50-100 %.
 - Ålderstrukturen är varierad med ek och andra ädellövträd.
 - Gran ska inte finnas i området.
 - Minst 5 m³ död ved i olika former och nedbrytningsstadier ska finnas, utöver det skall död ved bildas på naturlig väg för att tillgodose en god variation i kvalite på den döda veden.
 - Minst 5 innanmurkna träd eller åtgärdade träd för att bilda mulm i förtid per ha ska finnas i området.
 - Förekomsten av typiska arter (lavar och mossor) för naturtypen är idag dåligt känd. Möjligen inventeras typiska arter i kommande Basinventering för Natura 2000 och skyddade områden och därefter formuleras mål för dessa.
- Beskrivning:**
- På norra sidan av bokskogen börjar en låg höjdrygg på blockig mark där det växer en äldre eknaturskog. Eknaturskog finns också i södra delen av området.
- Generellt gäller för naturtypen
Skogar med ek och/eller ekavenbok på friska, fuktiga jordar, som kan bestå av såväl lera och silt som grövre, silikatrika jordarter. Inslag av andra lövträd och hassel kan förekomma. (Undergrupp: Ek/hassellund)
Karaktersarter: Ek, avenbok, bergkek, skogsbingel, buskstjärnblomma, vitsippa, bergslok, lundgröe, ängskovall, gökärt, nunneört, liljekonvalj, stinksyska, gulplister och murgröna.
- Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus
- Kontinuitet av lövträd (ek och/eller avenbok) av en varierande ålder, inklusive gamla träd.
 - Förekomst av substrat är viktigt för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat:
 - Död ved; grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.
 - Gamla träd av olika trädslag.
 - Grova träd av olika trädslag.
 - Naturvärdena i skogar som varit slutna under längre tid utvecklas till stora delar genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp. Detta gäller främst stabila ek/avenbokmiljöer i kontinental region.
 - Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. Den gynnsamma bevarandestatusen är avhängig de ekologiska krav som arterna har så att de kan finnas kvar och öka i antal.
 - I vissa områden är hassel en förutsättning för gynnsam bevarandestatus, då den är värdväxt för många mykorrhizasvampar. Flera förnasvampar gynnas av de markförutsättningar som är följden av hasselförnans goda egenskaper.
- Bevarandestatus:** Bedömning av bevarandestatus sker i samband med basinventeringen av Natura 2000 och skyddade områden.

Ingående arter

För generella beskrivningar av artens förutsättningar, se "Art- och Naturvisa vägledningar för Natura 2000" på Naturvårdsverkets hemsida. (www.naturvardsverket.se)

1936 Anthrenochernes stellae Hålträdslokrypare Klokrypare

<i>Bevarandemål</i>	<ul style="list-style-type: none">- En kontinuitet av minst 5 hålträdd/ha upprätthålls i ek-avenbokskogen och bokskogen.- Hålträdslokryparen har en reproducerande, ej minskande population, vars storlek om möjligt kommer att preciseras efter genomförd basinventering och ytterligare riktlinjer från Naturvårdsverket.- Arealen olikåldrig bok- och eknaturskog med gamla träd ska vara minst 13 ha.
<i>Beskrivning</i>	<p>Hålträdslokrypare är rödlistad som missgynnad (2005 års rödlista).</p> <p>Hålträdslokrypare är funnen i slutna naturskogar, i skogsliknande parker och i ädellövträdsdominerade hagmarker, i samtliga fall dock med lång trädkontinuitet. De flesta lokalerna hyser ett anmärkningsvärt stort antal andra rödlistade arter, vilket tyder på att hålträdslokryparen har strikta miljökrav och ett högt signalvärde.</p> <ul style="list-style-type: none">- Hålträdslokryparen lever bland mulm i stam- och grenhåligheter i lövträd (påträffad i bok, lind, ek och asp), vanligen i anslutning till djurbon (fåglar, getingar, bin, myror).- Populationsutvecklingen i Sverige är okänd eftersom artens existens uppmärksammades först i början av 1990-talet.- Arten sprider sig mellan olika träd genom att haka fast med klorna i insekters ben.- Hålträdslokryparens speciella levnadssätt antyder att arten drabbats hårt av avverkning av gamla hålträdd. Detta gäller såväl slutna bestånd som hagmarksträd, parkträd och sannolikt även alléträd. Antalet hålträdd, ofta i gamla naturbetesmarker, parker och alléer, har minskat kontinuerligt. På många lokaler är kontinuiteten av jätteträd bruten, vilket innebär att ersättningsträd saknas när den äldre generationens träd dör. På små lokaler löper populationerna risk att dö ut av tillfälligheter. Eftersom många lokaler numer ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit. Uppskattat maximalt spridningsavstånd är ca 500 m. <p>Hålträdslokryparen bedöms för närvarande ha minskande antal förekomster och minskande utbredning i landet främst beroende på minskande tillgång på ihålliga träd. Detta gäller både för skogslandskapet och i urbana miljöer. De senare årens kraftiga stormar i Syd- och Västsverige har bidragit till denna minskning. I parkmiljöer har antalet lämpliga träd aktivt minskats under senare år under förevändning att de är s.k. "farliga träd".</p> <p>Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:</p> <ul style="list-style-type: none">- En kontinuitet av mulmträd av bok, lind, ek och asp som står mindre än 500 meter från varandra.
<i>Bevarandestatus</i>	<p>Eftersom tillgången på hålträdd är god i Gö bokskog och trädbeståndet är olikåldrigt borde bevarandestatusen vara mycket god.</p>

<i>Bevarandemål</i>	<ul style="list-style-type: none">- Läderbaggen har en reproducerande, ej minskande population, vars storlek om möjligt kommer att preciseras efter genomförd basinventering och ytterligare riktlinjer från Naturvårdsverket.- Läderbaggen ska ha möjlighet att sprida sig mellan bestånd eller hålträd så att livskraftiga populationer säkras.- Arealen olikåldrig bok- och eknaturskog med gamla träd ska vara minst 13 ha.- Arealen alskog med innanmurkna träd ska vara 3 ha.
<i>Beskrivning</i>	<p>Läderbagge är rödlistad som missgynnad (2005 års rödlista).</p> <p>Läderbaggen är knuten till äldre ihåliga lövträd med stora mängder mulm, men förekommer också i mindre mulmfickor under bark och i äldre senvuxna träd med mulm. I Sverige förekommer den i ek, ask, lind, bok och andra lövträd som blir ihåliga. På Hallands Väderö har den påträffats i flera alsocklar. I Gö bokskog har spår av läderbagge påträffats.</p> <p>God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden, men mulmen får inte bli för torr. Läderbaggen anses föredra träd som står fristående eller halvöppet men förekommer också i skuggiga skogar. Det är dock sällan man ser arten i helt slutna bestånd och det är sällan som exkrementerna faller ut ur håligheter på bokar som de ofta gör från ek. I kustnära lokaler som i Gö bokskog är det viktigt med skydd för kylande vindar från Östersjön för att den varma perioden på sommaren ska bli tillräckligt lång för larvutvecklingen.</p> <p>Sverige härbärgerar en avsevärd del av den samlade Västeuropeiska populationen. De flesta fyndplatserna ligger i sydöstra Sverige.</p> <p>Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare döda veden. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska exkrementerna efter hand ansamlas inuti träden.</p> <p>Larvutvecklingen sträcker sig över två till fyra år. Förpuppningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och uppträder i juli och augusti inne i hålträden.</p> <p>Läderbagge har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Individer som förflyttar sig över upp till 190 m avstånd mellan träd har iakttagits. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstmönster.</p> <p>Gynnsam bevarandestatus i Gö bokskog</p> <ul style="list-style-type: none">- Det finns en kontinuitet av mulmträd.- Det är högst 100 meter mellan mulmträden.- Lokalen är skyddad från kylande vindar från sjön.
<i>Bevarandestatus</i>	Bevarandestatus i Gö bokskog är mycket god på grund av god tillgång på innanmurkna träd i olikåldriga bok- och eknaturskogar.